

Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā
Starptautiskā konference

Ieva Saleniece
LIFE REstore vadītāja

Pirmais LIFE klimata pārmaiņu mazināšanas programmas projekts. Projekta partneri:

Dabas aizsardzības
pārvalde

SILAVA

Latvijas
Kūdras
asociācija

- Zināšanas un profesionalitāte dabas aizsardzībā
- Pieredze LIFE projektu vadībā
- Informēšana un izglītošana
- Vadošie eksperti klimata & ZIZIMM jautājumos
- Bagāta pieredze meža ieaudzēšanas un Degradētu teritoriju rekultivēšanā
- Kūdras sastāva pētījumi
- Rezultātu izplatīšana
- Uzņēmēja viedoklis
- Ekspertīze purvu atjaunošanā
- Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanā,
- Sociāli ekonomiskajā novērtējumā

Mērķis:

Izstrādāt lēmumu pieņemšanas atbalsta instrumentus degradētu kūdrāju teritoriju turpmākas izmantošanas plānošanai, līdzsvarojot bioloģiskās daudzveidības atjaunošanu, ekonomisko potenciālu un SEG emisiju samazinājumu negatīvo klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai ilgtermiņā

"Peatland is 95 percent water. This means that peat is wetter than milk but you can walk over it. It's the closest you can get to Jesus Christ" (peat scientist Hans Joosten of the University of Greifswald in Germany)

LIFE REstore :

Aktuāls un **praktisks** projekts, kura rezultāti ir vērtīgs papildinājums Vides un klimata politikas dokumentiem (topošajai Kūdras stratēģijai un pamats SEG nacionālajiem emisiju faktoriem apsaimniekotos mitrājos)

Moderns – ar ērtiem un praktiskiem IT risinājumiem (webrīks un publiski pieejama inventarizācijas datu bāze)

Aktualitāte. Klimata politika

- ANO Vispārējā Konvencija par klimata pārmaiņām (*Klimata konvencija*), Kioto protokols līdz 2020.gadam, Parīzes nolīgums pēc 2020.gada, ES likumdošana
- ZIZIMM regula 2018/841 par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam
- **Saistības no 2026. gada ietver arī mitrājus**
- **tieši skars arī kūdras ražotājus**

Klimata mērķi:

- Raksturot SEG emisijas kūdras ieguves ietekmētās platībās, izstrādāt nacionālos SEG emisiju faktori
- Aprobēta metodika, darbību dati
- FR un DE klimats & vides piesārņojums ir atšķirīgs no Latvijas – nevar salīdzināt emisijas. Šobrīd "**vidējie**" IPCC SEG emisiju faktori pamatā balstās uz pētījumiem šajās valstīs. Baltijas reģionā faktiski šādi pētījumi nebija veikti, savukārt kūdras ieguve Baltijā ir nozīmīgs spēlētājs
- Semināri un diskusijas

Inventarizācijas kopsavilkums - projekta ietvars & degradēti kūdrāji projekta interpretācijā

6. Tabula. Kūdras ieguves ietekmēto kūdrāju inventarizācijas rezultāti

Kūdras ieguves (19.–21. gs.) ietekmētās platības uz 01.01.2016. ha	Kūdras ieguves (19.–21. gs.) ietekmēto platību raksturojums, ha							
	Platības, kur notikusi vai notiek reaktivācija							
	Kūdras ieguve uz 01.01.2016.	Dabīgā atjaunošanās (kūdra iegūta ar karjeru metodi)	Applūdu šās platības	Meži	Pļavas	Apbūve	Ogu ražošana	Degradētie kūdrāji
	2 380	7 110	6 823	363	266	219		
50 179	15 008		17 161				18 010	

Inventarizācijas ziņojumā

[..]Atbilstošākais turpmākas izmantošanas veids jāizvēlas degradētiem kūdrājiem 18 tūkst ha platībā. Lai nodrošinātu kūdras resursu racionālu izmantošanu, tajos degradētajos kūdrājos, kuros ir kūdra rūpnieciskai ieguvei nepieciešamā apjomā, kā labākais turpmākas izmantošanas veids apsverama kūdras ieguve, izņemot kūdrājus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Rekomendācijas 8 rekultivācijas veidiem

Krūmleņņu audzēšana

Liellogu dzērveņu
audzēšana

Apmežošana

Ūdenskrātuvju veidošana

Renaturalizācija

Lauksaimniecība

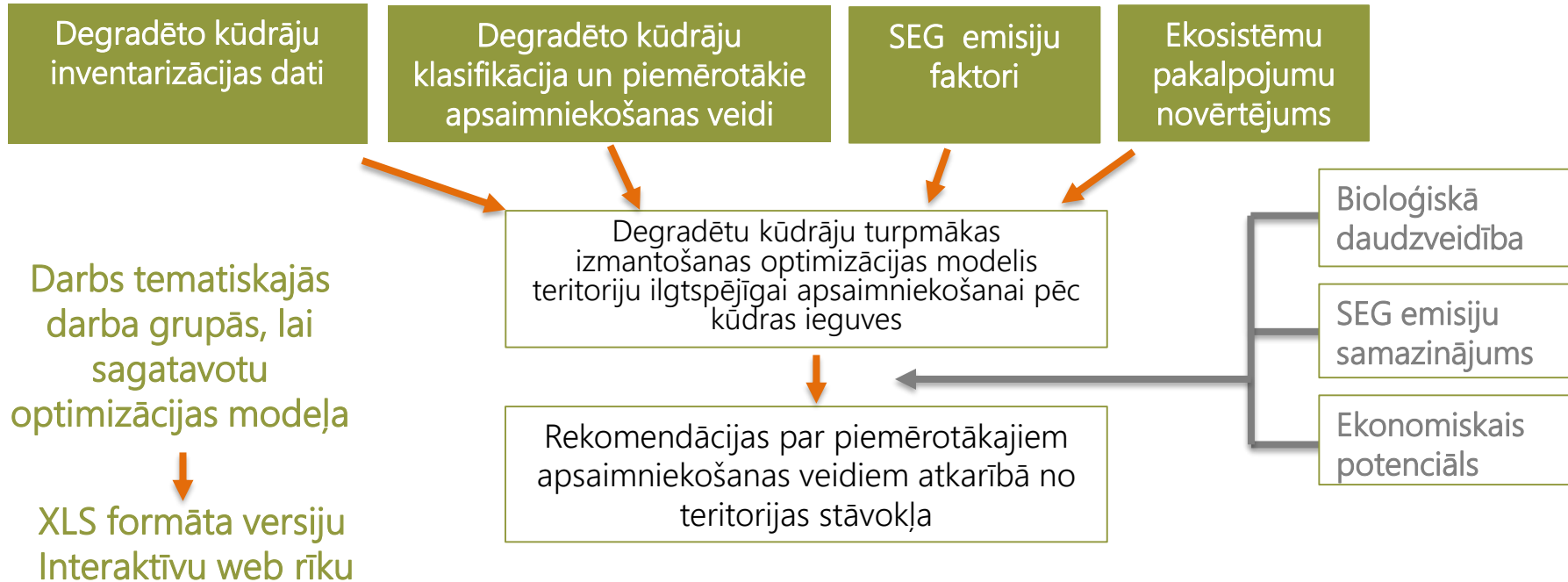
Ilggadīgo zālāju
ierīkošana

Paludikultūru audzēšana

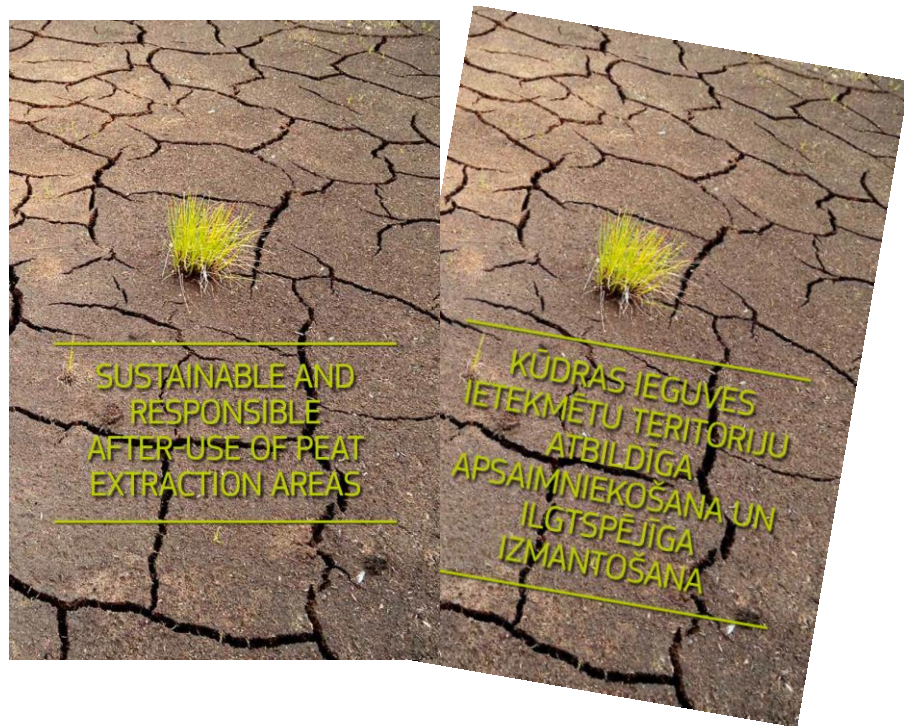

Degradētu kūdrāju turpmākas izmantošanas Optimizācijas modelis

LIFE REstore projekta rezultāti:

- radīta sadarbības platforma zināšanu apmaiņai un viedokļu veidošanai
- SEG emisiju uzskaites metodoloģijas aprobācija un pamats nacionālajiem SEG emisiju mērījumu faktoriem
- **Optimizācijas modelis** – praktisks atbalsta rīks lēmumu pieņemšanai par piemērotāko rekultivācijas veidu.
- **Rekomendācijas** rekultivācijas scenārijiem-ieguldījums topošajā Kūdras stratēģijā
- REstore grāmata – LV un EN
- Semināri un izglītojošas aktivitātes
- Tēmas aktualizācija
- LIFE REstore noslēguma konference –jauni kontakti, idejas un aktuāla informācija

Sustainable and responsible after-use of peat extraction areas

CONTENT

Foreword

Juris Jātnieks

Glossary

Abbreviations

1. LIFE REstore project, its objectives and main results

Ieva Bukovska, Ieva Saleniece, Anda Zālmane

2. Legal framework for climate policy

Ieva Saleniece, Ieva Līcīte, Andis Lazdiņš

3. Contribution by LIFE REstore project to the greenhouse gas emission accounts in Latvia

Andis Lazdiņš, Ainārs Lupiķis

3.1. Greenhouse gas measurements and their results in the LIFE REstore project

3.2. Climate change mitigation measures in managed wetlands

3.3. The calculation system of GHG emissions for managed wetlands

3.4. Contribution of LIFE REstore to the improvement of GHG inventory

4. Studies by LIFE REstore in areas affected by peat extraction

4.1. Geology and stratigraphy of peatlands

Laimdota Kalniņa

4.2. Geological inventory of areas affected by peat extraction

Laimdota Kalniņa

4.3. Three-dimensional hydrogeological modelling in Lauga Mire and Ķemeri Mire demo sites

Oļģerts Aleksāns, Juris Pētersons

4.4. Spontaneous revegetation in harvested peatlands in Latvia

Māra Pakalne, Agnese Priede, Laura Grīnberga

4.5. LIFE REstore database on areas affected by peat extraction

Juris Pētersons, Andis Lazdiņš

5. Peatland ecosystem services

Aija Peršēvica

5.1. Peatland ecosystem services in the LIFE REstore demo sites

5.2. Economic value of peatland ecosystem services

6. After-use of areas affected by peat extraction: recommendations and experience of LIFE REstore

6.1. Legal framework of peat extraction and related environmental aspects in Latvia

Dace Ozola

6.2. After-use scenarios suitable for Latvia

6.2.1. Introduction

Ingrīda Krīgere, Laimdota Kalniņa

6.2.2. Establishment of cropland

Ingrīda Krīgere, Inārs Dreimanis, Dace Siliņa, Laimdota Kalniņa, Andis Lazdiņš

6.2.3. Establishment of sown perennial grasslands

Ingrīda Krīgere, Inārs Dreimanis, Dace Siliņa, Laimdota Kalniņa, Andis Lazdiņš

6.2.4. Establishment of large cranberry plantations

Ingrīda Krīgere, Dace Siliņa, Inārs Dreimanis, Laimdota Kalniņa, Andis Lazdiņš

6.2.5. Establishment of highbush blueberry and lowbush blueberry plantations

Ingrīda Krīgere, Dace Siliņa, Inārs Dreimanis, Laimdota Kalniņa

6.2.6. Establishment of paludiculture fields

Laimdota Kalniņa, Ingrīda Krīgere, Ilze Ozola, Inārs Dreimanis, Andis Lazdiņš

6.2.7. Afforestation

Dagnija Lazdiņa, Andis Lazdiņš, Ieva Bebre, Ainārs Lupiķis, Kristaps Makovskis, Gints Spalva, Toms Sarkanābols, Modris Okmanis, Ingrīda Krīgere, Inārs Dreimanis, Laimdota Kalniņa

6.2.8. Creation of water bodies

Ingrīda Krīgere, Inārs Dreimanis, Laimdota Kalniņa, Andis Lazdiņš, Dace Ozola

6.2.9. Rewetting (re-creating mire conditions)

Ingrīda Krīgere, Laimdota Kalniņa, Inārs Dreimanis, Andis Lazdiņš, Māra Pakalne

6.2.10. Potential works for the implementation of after-use scenarios and estimated costs

Ingrīda Krīgere

6.2.11. Comparison of ecosystem services in various after-use scenarios

Aija Peršēvica, Agnese Priede

6.3. Experience of LIFE REstore in implementation of after-use scenarios and rewetting of drained peatland

6.3.1. Afforestation demo site

Dagnija Lazdiņa, Santa Neimane, Santa Celma

6.3.2. Highbush blueberry demo site

Juris Pētersons, Andis Lazdiņš, Aija Peršēvica

6.3.3. Sphagnum reintroduction demo site

Juris Pētersons, Māra Pakalne, Agnese Rudusāne, Agnese Priede, Laura Grīnberga, Andis Lazdiņš, Juris Nusbaums

6.3.4. Restoration of drained peatland in Lauga Mire Nature Reserve

Juris Pētersons, Gundega Ābelīte, Oļģerts Aleksāns, Juris Nusbaums, Māra Pakalne, Laura Grīnberga, Agnese Rudusāne, Aija Peršēvica, Andis Lazdiņš

6.4. Optimization model for sustainable management of territories affected by peat extraction

Līga Brūniņa, Elīna Konstantinova, Aija Peršēvica, Juris Pētersons

Praktisks projekts. Izmēģinājuma teritorijas

Vieta/ scenārijs	Platība, ha
Kaudziņu purvs/ dzērvenes	3,4 ha
Ķemeri/sfagnu stādīšana	0,46 ha
Laugas purvs/ ūdens līmeņa stabilizēšana	309 ha
Kaigu purvs/ lielogu krūmmelleņu stādījumi	4,2 ha
Kaigu purvs /kokaudžu stādījumi	9,45 ha
Kopējā platība	326,51 ha

Sfagnu stādīšana Lielajā Ķemeru tīrelī 18.05.2018.

Sastādīti vairāk kā 2200 kg sfagnu sūnu ~ 4500 m² platībā

Sfagnu stādīšana Lielajā Ķemeru tīrelī 07.09.2018.

Foto ieskats DL «Laugas purvs» dambju būvniecībā

Kopsavilkumā:

- Pirmais LIFE programmas Klimata pārmaiņu mazināšanas apakšprogrammas projekts sasniedzis daudz gan klimata jomā, gan praktiskos risinājumos, salāgojot dabas aizsardzības, klimata politikas un tautsaimniecības intereses
- projekta mērķi pilnībā tiks sasniegti līdz 2019.gada augustam

Sadarbības nozīme starp kūdrāju apsaimniekošanā iesaistītajām pusēm

Sadarbība starp Dabas aizsardzības pārvaldi, ekspertiem un uzņēmējiem kūdras nozarē, kā arī vadošajiem zinātniekiem visās iesaistītajās pusēs veicināja padziļinātu izpratni par dabas aizsardzības, klimata pārmaiņu un tautsaimniecības attīstības mijiedarbību.

Paldies!

Latvijas
Kūdras
asociācija

restore.daba.gov.lv

@LIFE_REstore

LIFE REstore

liferestorelv

LIFE REstore

Aktivitātes tiek īstenotas ar Eiropas Komisijas LIFE programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas finansiālu atbalstu projekta "Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā" (LIFE REstore, LIFE14 CCM/LV/001103) ietvaros.

Informācija satur tikai projekta LIFE REstore īstenotāju redzējumu, Eiropas Komisijas Mazo un vidējo uzņēmumu izpildāģentūra nav atbildīga par sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.